

Interviu. Prof. dr. Ioan Sabău Pop: “Cunosc, în linii mari, dar și în detaliu, tot ceea ce s-a întâmplat în toată țara din punct de vedere al retrocedărilor frauduloase.”

Prof. dr. Mihai-Dorin Drecin: “Reîmproprietăririle din fondul funciar după 1989 erau necesare, în măsura în care respectau legislația României interbelice.”

Laurențiu Ciornei

Nicolae Steinhard spunea că “trecutul îți arată cum va fi viitorul”, iar Abraham Lincoln insista pe ideea potrivit căreia „cel mai bun mod de a prezice viitorul este de a-l construi”. La 100 de ani de existență în actualul format, de stat unit, independent, național, România încă își vede viitorul într-o continuă pâclă. Negura, nu neapărat istorică, conturează și o oarecare îngrijorare cu privire la viitorul silviculturii și pădurii românești. Aceasta, pentru că un trecut, aflat într-o continuă pomenire, poate bloca viitorul, inclusiv premonițiile sau - mai științific - predicțiile, un aspect utilizat în mod curent în științele silvice. Uneori acestea par sumbre, sfidând logica, nefiind reperate în mod onorabil și - eventual - neasumate științific.

În cei o sută de ani de Românie am aflat că, dintru începuturi, vajnicul codru a fost frate cu românul. Nu mult după Marea Unire, acesta a fost cotropit de SOVROMURI, apoi aparent apele s-au liniștit, având - din spusele trăitorilor, dar și a actelor oficiale - parte de o gospodărire onorabilă, favorizată de etatizarea pădurilor și, implicit, de gospodărirea unitară a acestora, pe baze sănătoase și suprafețe întinse. Pe de altă parte, România se mândrește prin Europa - exceptând partea rusească a Bătrânului Continent - cu cele mai întinse suprafețe cu păduri primare (virgine). Cel mai probabil, va trebui să mulțumim pentru asta lui Dumnezeu, care nu prea ne-a permis să călcăm și să exploatăm în ținuturile împădurite sălbăticitice (a se citi lipsa unei rețele de drumuri forestiere suficient de densă și - implicit - o accesibilitate a pădurilor mai mică decât prin alte

părți). Aceasta și pentru că recursul la trecut ne arată că nu totdeauna am fost prea miloși cu codrul. Așadar, avem păduri primare ca nimeni alții și se pot consemna eforturi, pe diverse căi, spre a păstra cât mai mult, pentru ca viitorul să semene semințele veșniciei prin acestea.

După evenimentele din decembrie 1989, pădurea românească - cu voce, fără voce - a trebuit să treacă printr-o serie de transformări care, pe de o parte, nu prea i-au priit dar, pe de altă parte, nici nu-i grăbesc - așa cum se socotește adesea în haoticul spațiu public - un sfârșit rapid și dureros.

Cu toate acestea, dacă privim trecutul nu prea îndepărtat, trebuie asumate o serie de fapte grave care s-au săvârșit sub îndreptățitul imperiu al retrocedărilor. În România, retrocedările au debutat imediat după căderea comunismului, într-o primă perioadă, imediată promulgării Legii 18/1991, întâiul act legislativ care încerca să rezolve problema restituirii proprietăților preluate abuziv în regimul comunist, după 11 iunie 1948.

Pentru a fi onești, trebuie să recunoaștem că în unele cazuri aplicarea acesteia s-a făcut prin intermediul unor reprezentanți insuficient instruiți, orgolioși și - eventual - lipsiți și de bun simț și echitate: vorbim aici de mulți dintre reprezentanții comisiilor închipuite de legiuitor în fiecare cătun al țării, spre a reda oamenilor dreptul la averea confiscată înaintașilor. De asemenea, în multe cazuri, retrocedările s-au ghidat după interesele locale, abuziv și brutal, actele fiind apoi însă pe deplin asumate.

După perioada “naivității”, suferința indusă de

retrocedările neconforme cu legea a intrat în faza vicleană a “metastazelor”. Mult-discutata “Lege Lupu” (1/2000, fostă 167/1997) a făcut ca interesele să se mute într-o altă sferă. Faptul că suprafețele pe care statul le retroceda dintr-un foc unui singur petent creșteau la 50 de hectare în cazul terenului agricol, respectiv la 30 de hectare în cazul pădurilor, a sporit atractivitatea dobândirii acestora. Instanțele de judecată au fost și sunt încă sufocate de dosare care poartă amprenta plăsmuirilor prin acte falsificate grosolan sau chiar prin vieți și personaje născocite și care ne duc cu gândul, mai curând, la basmele lui Ispirescu. Din păcate, în ciuda evidențelor, multe dintre închipuirile plăsmui(to)rilor au devenit “realități” care au schimbat destine ale unor oameni sau ale unor comunități întregi.

Bucovina Forestieră continuă să prezinte, prin vocea unor personalități care cunosc realitatea pădurilor României, momente de referință din trecutul recent al acestora, o premisă pentru a lucra la un viitor mai bun al lor. Pentru că face parte din istoria noastră recentă, în numărul de față se va aborda problematica retrocedărilor – în special a celor efectuate în fond forestier național – a căror realitate trebuie scoasă la iveală și, acolo unde este cazul, îndreptată prin instrumentele Statului român. Punctele de vedere aparțin unor personalități implicate în prezentarea adevărului istoric, mai ales în Transilvania, locul care – din păcate – a suferit cel mai mult din cauza retrocedărilor plăsmuite: avocatul Ioan Sabău Pop și istoricul Mihai-Dorin Drecin.

Prof. dr. Ioan Sabău Pop: “Cunosc, în linii mari, dar și în detaliu, tot ceea ce s-a întâmplat în toată țara din punct de vedere al retrocedărilor frauduloase.”

Despre avocatul târg-mureșean Ioan Sabău Pop sunt multe de spus. Profesor universitar, doctor în Drept și reprezentant al României la Curtea Internațională de Arbitraj Comercial, domnul Ioan Sabău Pop este foarte prezent în a descoperi și zădărnici producerea unor judecăți cu valoare legală, însă în fapte reale matrapazlăcuri ce au avut loc în domeniul retrocedărilor.

1. Domnule avocat, sunteți printre cei mai buni și recunoscuți avocați implicați în demersurile împotriva abuzurilor, în spețele retrocedărilor efectuate prin falsuri. Care este situația, să-i spunem, la zi, acum în prag de centenar al României? Aveți o dimensiune a

acestor retrocedări dubioase?

Sunt cel mai implicat avocat în problema restituirilor frauduloase, deoarece sunt considerat, ca jurist, un specialist în drept civil și în materia proprietății. Mereu m-a deranjat, m-a alarmat foarte mult când am văzut cum se înstrăinează cu atâta ușurință averea acestei țări care, de fapt, este a întregului popor român și odată înstrăinată nu îi mai aparține și nu mai are astfel resortul prin care să acționeze în situații extreme cum ar fi o calamitate, un război, o molimă, cutremure și alte dezastre care s-ar putea întâmpla. Asta e situația: pierdem terenuri, păduri, imobile. Le înstrăinăm și rămânem fără nimic. Pierderile sunt, repet, imense. În urma unor procese câștigate la nivelul anilor 2000, am făcut niște calcule, astfel că, prin 2008, valoarea pierderilor, doar pe pădure, era de 3 miliarde de euro.

Din datele pe care le dețin, dar acestea sunt estimative și sunt minimale, în jur de 270.000 de hectare de pădure se revendică în Transilvania, doar în județele Mureș, Harghita, Covasna și, mai nou, pentru că s-a văzut că nimeni nu are nicio reacție, că Statul Român dă tot ce se cere, acest “val” a început și în Alba, Cluj, Sălaj, Bihor.

2. Procesul retrocedării este menționat constant între factorii majori de agresiune asupra pădurii. De asemenea, o serie de retrocedări de păduri, terenuri

agricole sau clădiri sunt mediatizate printre marile cazuri de corupție investigate organele abilitate ale statului în ultimii 5-6 ani. Vă rog să faceți o radiografie sintetică a contextului care a generat acest proces de retrocedare a terenurilor forestiere către foștii proprietari sau către urmașii acestora.

Cunosc, în linii mari, dar și în detaliu, tot ceea ce s-a întâmplat în toată țara din punct de vedere al retrocedărilor frauduloase. Mai mult decât atât, cercetez fenomenul atât pentru Moldova și pentru Țara Românească, dar în mod special pentru ceea ce s-a întâmplat în Transilvania. Aici a apărut un fenomen foarte interesant din pricina faptului că proprietatea a avut, de-a lungul secolelor, o serie de particularități. Transilvania fiind o provincie, o perioadă autonomă, parte a Imperiului Habsburgic, după aceea (1867-1918) a Imperiului Austro-Ungar, atunci fiind lăsată la voia soții, în special în materie de proprietate. Întorcând forme de proprietate ca în epoca feudală, s-au acumulat, s-au acaparat, prin abuzuri și prin jafuri mari, imense proprietăți de zeci de mii de hectare către familii de baroni, grofi, conți, cum sunt familiile Kemeny, Banffy, Urmanczy, Kendeffy și mulți alții.

3. După adoptarea a cel puțin 4 legi cu privire la retrocedarea fondului funciar agricol și forestier și după mai bine de un sfert de secol de aplicare a acestora, procesul este departe de a fi încheiat. Unde s-a greșit sau ce nu a funcționat? Se poate afirma că modul de abordare a retrocedărilor este una dintre marile greșeli postdecembriste?

Retrocedările dubioase, frauduloase, au început din momentul în care au apărut primele legi privind restituirea dreptului de proprietate. Prima este Legea 18/1991, care a fost o lege cu dedicație: a dat drepturi imense primarilor, a dat posibilități de constituiri de proprietate pentru persoane care nu au fost abuzate de către regimul anterior, socialist sau comunist, s-au dat moșii pe sentimente, pe simpatii politice, pe grade de rudenie, pe prietenii! Această lege a fost deturnată în special de la scopul ei real, de la principiile pe care le avea măcar ca enunț; există însă și particularități care au dus la generarea unor mari abuzuri.

Apoi, Legea 169/1997, Legea 1 din 2000, denumită și Legea Lupu, Legea 247/2005. Mai este și Legea 165/2013, care poate fi denumită și "legea păcănelor", pentru că acolo se vorbește de puncte, așa ca la păcănele, pe care o consider o eroare, ca să spun așa ... o bășcălie, vă rog să îmi scuzați batjocura.

Nu trebuia să se dea asemenea proprietăți celor care nu au avut asemenea proprietăți (milițieni, foști securiști, comuniști din linia a doua sau a patra, dați afară că erau necinstiți sau nepregătiți); atunci, aceștia s-au prezentat în prima linie și au trecut la acumularea acestor averi. Trebuia să se stabilească perioadă de grație, în care terenurile respective dobândite să nu poată fi vândute timp de 10-20 de ani.

4. Legile fondului funciar adoptate după 1990 au vizat, în primul rând, repararea efectelor legii privind naționalizarea mijloacelor de producție, adoptată în 1948. Constatăm însă cu stupoare că printre beneficiarii reconstituirii dreptului de proprietate se numără și persoane fizice sau juridice ale căror proprietăți au fost expropriate de către stat și au fost despăgubite anterior, sau au fost confiscate, secularizate etc. Vă rugăm să ne lămurii dacă legile postdecembriste privind retrocedările anulează prevederi ale unor legi anterioare celei privind naționalizarea – ex. legea privind secularizarea averilor mănăstirești din 1863, legile privind reformele agrare din 1921 și 1945, Convenția de armistițiu din 1944 privind confiscarea bunurilor de pe teritoriul României aflate în proprietatea Ungariei și Germaniei.

Cărăm în spate pietroaiele din acea vreme. De 100 de ani! Asta, pentru că din 1920 și până astăzi nu a fost o provocare judicioasă și clară. Dacă mergeți la arhivele din Ungaria o să vedeți că sunt în format digital, electronic, sunt puse la punct, sunt ordonate. Nu aș vrea să fac acum prea multe reproșuri alor noștri, pentru că nu vreau să supăr pe nimeni, că dacă mă duc pe la arhive nu îmi mai dă voie să intru (râde). Nu sunt vinovați cei care sunt acum acolo, la arhive, e o vinovăție care se întinde pe 100 de ani.

Totul a început cu reforma din 1921, care era o lege generoasă, frumoasă, dar în care, după ce am citit asupra modului în care a fost aplicată în România a celor vremuri, am desco-

perit foarte multe erori. Și atunci, ca și acum, cu aceste legi s-au făcut foarte multe abuzuri, pentru că aceste legi nu au coerență, nu au succesiunea corespunzătoare una față de cealaltă, nu au în vedere aspecte de proprietate care trebuie să definească atât proprietatea în sine, cât și rolul acesteia în orice societate. Pentru că proprietatea nu înseamnă numai economie, nu înseamnă numai grâu sau porumb, înseamnă și cimitire, și locuri istorice, înseamnă și rețea de căi ferate. Înseamnă protecția mediului, înseamnă pădure, înseamnă faună, nu?

5. Care ar fi cele mai răsunătoare cazuri pe care le cunoașteți? Ce retrocedări abuzive s-au produs în acești 27 de ani, care sunt încă pe rolul instanțelor de judecată?

Recent este cazul lui Banffy Daniel, condamnat și deposedat de avere, în 1952, pentru crime de război. După 1991, urmașii lui au solicitat retrocedarea mai multor proprietăți, printre care și un fond forestier de peste 9.000 de hectare. Am câștigat definitiv și irevocabil procesul, astfel că pădurea rămâne la Statul Român. Continuăm demersurile în instanță și în alte procese ce au în vedere reconstituirea fără drept pentru aproximativ 20.000 de hectare de pădure (câștigate, fără drept, de urmași ai familiilor Bánffy, Kemény, Eltető).

În afară de Bánffy, mai sunt cazuri precum cel de la Reghin, unde familia Eltető revendică suprafețe mari de pădure. De asemenea, vreo 7.000 de hectare (pășune, iaz) în Solovăstru, Suseni, Ideciu de Jos, Brâncovenești și Valea Mureșului. Apoi, familia Bethlen, preinși urmași ai unei ramuri Bánffy, 1.073 de hectare la Lunca Bradului. Acolo am avut un proces pentru 29.000 de hectare, câștigat în fața celor de la Domeniul Silvic Gudea-Mesterháza.

Composesoratul din zonă, de la Sovata, are retrocedări de peste 10.000 de hectare. Să vorbim și de clădiri? În centrul istoric al Clujului - peste 70 de imobile, în Târgu-Mureș s-a restituit nelegal Colegiul Unirea, în Miercurea Ciuc s-a restituit Gimnaziul - este o clădire imensă, cât Institutul de Medicină din Târgu-Mureș, restituită în favoarea fondului privat al Ciucu-

lui. Mai sunt apoi restituirile de păduri de la noi din Mureș către familiile despre care am vorbit, unele încă le au în titlul de proprietate și li s-au restituit, sau solicitări, de 4.000, 5.000, 7.000 de hectare. Și în Alba sunt solicitări de restituiri de păduri de peste 10.000 de hectare; la Arcuș, castelul. În Covasna, în jur de 7.000 de hectare de pădure restituite. La Boroșneu, în Haghita, lângă Valea Mare, proprietățile țărănilor români au fost luate de familia Joos, dacă bine îmi amintesc. La Toplița, peste 3.000 de hectare de pădure, un castel, casa de cultură și drumurile publice au devenit proprietate a lui Urmánczy. Dar, mă rog, ce vă spun eu este deja de notorietate.

6. Cunoașteți îndeaproape spețele referitoare la Nadăș și Idicel, două localități care sunt revendicate în întregime, cu proprietățile actuale ale oamenilor, cu terenuri agricole, pădure, biserică, cimitir ... Detaliați, vă rog, cum s-a ajuns în această situație și la ce ar trebui să se aștepte localnicii oropsiți de dubioasele "legi" după care li s-au judecat cauzele?

La Nadăș am fost de trei ori, am sprijinit cu consultanță, cât am putut, demersul sătenilor; acolo sunt 8.700 de hectare, inclusiv vatra satului, pășunile din zonă ... Încă este în curs acel demers. Acolo a fost o hotărâre total frauduloasă dată de Judecătoria Ineu, apoi de Tribunalul Arad, la un singur termen de judecată. Există o familie beneficiară prin fals a calității de moștenitor: s-a dovedit printr-o anchetă a DNA că persoana respectivă nici nu mai trăia când ar fi dat testamentul acela, chipurile întocmit în Israel. Familia care administrează așa-zisa afacere are în spate pe altcineva, părerea mea. Spun asta deoarece acolo este un fond valoros de vânătoare, ce se întinde pe câteva mii de hectare, există și pășune bună. Nadășul este un sat mirific, e de o frumusețe extraordinară, e un sat străvechi, cu un cimitir care are cruci de 5 metri înălțime, ceva foarte interesant. O populație foarte unită, ulițe și trasee interioare între case foarte interesante, care dau o anumită însuflețire și-o anumită particularitate, românească. Iar săracii oameni, inclusiv din biserică au fost alungați de respectiva persoană, pe motiv că nu-i biserica

lor; am asistat acolo la un moment în care unui sătean i s-au luat din căruță cartofii culeși din propria grădină, pe motiv că nu este grădina lui. Asta deși este a patra generație care locuiește acolo - străbunici, bunici, părinți ... Este foarte trist.

La Idicel, care este în județul nostru (n.r. - Mureș), este familia Kemény. Această familie revendică, în zona Reghinului, pe lângă castelul din Brâncovenești, și peste 3.000 de hectare de pădure.

7. În ciuda unor evidențe probate mai ales juridic, se pare că reacția instituțiilor statului se poate încadra în categoria pasivității. Este corectă această impresie? Există o tendință - și îmi pare foarte rău că spun asta - din partea celor care aplică legea, pe la instanțe, pe la parchete, că Statul trebuie să fie pus pe locul doi. Dacă Statul Român era apărat cu feroare și peste interesele particulare, altfel era situația. Acum însă lucrurile stau exact invers. Oriunde și cu orice motiv dăm în judecată Statul, în principiu, Statul trebuie să piardă. Da, aceasta e, din păcate, o regulă.

Centenarul vine și ca să inventarieze ce s-a întâmplat în această țară în ultima sută de ani. Ceea ce s-a făcut însă în România după 1918, prin reforma din 1921, prin reforma din 1945, desființăm astăzi, prin măsurile actuale! Avem un Guvern, avem autorități fără reacție - o reacție normală, necesară, promptă, solidă, corectă. Or să spună că nu sunt bani, dar iată că 62 de miliarde de euro s-au dat și au pierdut prin aceste restituiri frauduloase! Ce nu făceam noi cu aceste sume imense de bani?!?

8. Ce credeți că impune această pasivitate a instituțiilor statului? Este o complicitate de interese între funcționari și plâsmuitori, este vorba de acea nepăsare caracteristică unui aparat copleșit de complicități sau dorința de a nu isca nemulțumiri și/sau reacții negative la nivel internațional?

Era o doamnă la autoritatea care se ocupă de restituirea proprietăților care atunci când s-a discutat restituirea unui castel ea își punea întrețarea: "Oare nu se supără UDMR-ul dacă nu dăm castelul ăsta înapoi?" Deci asta era, nu

își punea problema dacă este sau nu este legală și oportună acea restituire.

Legea 247/2005 a fost făcută în Ungaria! Proiectul din 2004 a fost prezentat în campania electorală. UDMR avea lozinca aceea cu "*restitutio in integrum*", nu o făceau pentru maghiari, nu o făceau pentru simpatizanți, știau că sunt în spate mari mize financiare. Ei aveau înțelegeri și cu liberalii, și cu PSD-iștii: cine iese la putere, cu ăla mergem și scoatem această lege. În 2004, după guvernul Năstase, care a fost un guvern fraudulos, a apărut coaliția cu liberalii. Au și elaborat un proiect, l-au dat guvernului de atunci, l-au dus și în Parlament și, pe asumare guvernamentală, în cinci minute, a apărut această lege cu care noi avem astăzi aceste incomensurabile probleme, în baza căreia pierdem clădiri și centre istorice ale Transilvaniei, în baza căreia pierdem zeci și sute de mii de hectare de pădure, de pășuni, prin așa-zise „reconstituiri” care nu sunt corecte și care nu țin seama că societatea a evoluat. România trebuie să fie astăzi altfel decât a fost în 1910 sau în 1920, pentru că trebuie să mergem înapoi: cum au ajuns dânsii proprietari la 1860-1870, când zici că s-au făcut cărțile funciare? S-au făcut cărțile funciare și au spus: Bánffy - pentru mine înscrie muntele ăsta, celălalt - pentru mine acest munte! Și unde erau românii? Românii erau pe moșiile lor, oameni obișnuiți. Cum ridica unul capul puțin mai sus urma să fie spânzurat. Vi se pare normal acest lucru?

9. Să mai zăbovim puțin în sfera instituțională. Sunt implicate direct și instituții în această nefastă zodie a retrocedărilor dubioase?

O instituție care este retrogradă și depășită este Ministerul de Interne, ce are în răspundere și Arhivele Naționale. Instituție care nu acționează direct și care nu furnizează, la timp și în formule operative, documente legate de chestiuni, altele decât cele istorice, pentru că Arhivele nu dețin doar documente istorice, ci și - de exemplu - documente de familie, documente de stare civilă, de proprietate și așa mai departe. CNSAS-ul (n.r. - Consiliul Național

pentru Studiarea Arhivelor Securității), la fel: CNSAS-ul nu are nimic cu România, ca instituție. Am primit, de unde trebuie, o informație potrivit căreia acolo, la vârf, era o individă din Ungaria, o spioană. S-au făcut rapoarte la Ministrul de Interne, la procurorul general, la premier și nimeni nu s-a dus să o îndepărteze de acolo, deși „comanda” CNSAS-ul. Individă (n.r. - cetățean ungar - a fost șefă de cabinet a unui membru susținut de UDMR în Colegiul CNSAS) era venită din Ungaria, iar dacă eu mă duc la CNSAS, nu am un tratament corect la CNSAS și nu sunt încurajat să îmi fac o cercetare indiferent cu ce teme mă duc și, ca atare, descurajarea aceasta există cam la toate autoritățile Statului Român.

ANRP-ul a fost înființat ca să se fure, Fondul Proprietatea a fost înființat ca să se fure și să creeze mijloace de dirijare financiară pe diferite căi, sponsorizări de partide, de acțiuni. Păi, dacă mergeți într-un avion în străinătate, veți găsi ocupanți care sunt miniștri, demnitari, senatori, deputați care pleacă în Costa Rica sau nu știu unde, să facă schimb de experiență în Singapore. Cu ce bani? Ce s-a întâmplat cu ANRP, cine a beneficiat de sumele acelea colosale, de sute de milioane de euro?

În privința pădurii, au mai fost și din interior, silvici mai mari sau mai mici, care au trădat-o, mulți dintre ei lupi puși să păzească oile la stână. Au fost cândva doi directori la RNP (n.r. – Regia Națională a Pădurilor-Romsilva), care au avut ... să le spunem “întâmplări penale”. În urmă cu câțiva ani, un om extraordinar care a făcut cercetări-verificări și a luat legătura cu direcții silvice pentru a proteja și a crea o direcție unică în vederea salvării silviculturii românești, a fost pur și simplu trimis acasă de către unul dintre ei, un director al RNP care a cumparat o mătură cu 37.000 de lei și un nasture cu ... În sfârșit, unii au scăpat, dar nu asta este problema noastră, ci modalitatea prin care acționăm pentru apărarea integrității acestui patrimoniu foarte important al țării.

10. Ca specialist recunoscut și implicat care credeți că ar fi o soluție pentru a stopa aceste ilegalități?

Soluții sunt foarte multe, soluțiile sunt însă refuzate de cei care conduc România din obediență față de UDMR. Dar nu că ar avea vreo dragoste față de conducerea UDMR, ci din cauză că au găsit astfel un canal, un siaj prin care să se poata fura. Așa-zisele restituiri/revendicări istorice cu ajutorul cărora pot să dea o față adevărată minciunii. Am propus mai multe soluții - și singur și cu echipele din care am făcut parte, în special la forumul “Transilvania furată”, cu ziariști sau oameni de cultură renumiți, cum ar fi Marcel Bărbăței sau Radu Baltasiu.

1. Am propus crearea de urgență a unei nișe legislative pentru aplicabilitatea acestora în Transilvania, pentru că aici a fost o particularitate în materie de proprietate.

2. Am propus să se aducă reglementări legii astfel încât pădurile să fie protejate, în sensul ca administrarea acestor păduri să se facă după criterii foarte, foarte serioase, unitar, cu finanțare bună. Autofinanțarea care există acum în domeniul silvic, realizarea de profit cu orice preț, chiar cu prețul distrugerii pădurii, nu este bună. De exemplu, nu este organizată corect. Există o Direcție Silvică, Direcția Silvică Bistrița-Năsăud, care mai are 7.000 sau 8.000 de hectare de pădure, pe care o administrează în numele statului. Are însă personal foarte mult și logistică și, practic, nicio activitate. Direcția Silvică Bistrița-Năsăud este cât o jumătate de ocol silvic din județul Mureș. Direcția Silvică Bistrița, prin cei care au reprezentat-o, a înstrăinat și a distrus pădurile din această zonă.

3. În afară de arbori, trebuie să păstrăm fauna și flora pădurii, prin acordarea, în acest sens, de alocații de stat, de exemplu investiții pentru hrana animalelor, ca să nu coboare din pădure. Ursul este, în această privință de plâns, este de înțeles modul în care se manifestă, mă mir că nu mănâncă și câțiva oameni, că e dreptul lui, față de ceea ce se întâmplă.

Întorcându-mă la reglementări, trebuie să se dea o lege, un text, cum s-a mai dat Legea 59/1993, prin care să se declare revizuibile toate restituirile de pădure în termen de un an, și în care să se dea responsabilități preci-

se: ce face prefectul, ce face subprefectul, ce face primarul, ce face comisia. Și, mai mult, ce trebuie să facă Arhivele Naționale! Obligația Arhivelor Naționale este aceea de a furniza tuturor prefecturilor documente de proprietate legale și cu explicații, cu opis-uri, nu trimise în vrac; pentru că asta înseamnă să fii specialist la Arhivele Naționale, ai obligația de a servi țara. Apoi, CNSAS-ul, de asemenea, trebuie să facă același lucru, să furnizeze documente. Oficiul Național de Publicitate Imobiliară (n.r. – Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară-ANCPI), care are în evidență toate cadastrele, toate hărțile, să fie implicat corespunzător, nu să stea cei de acolo în fața calculatorului, să nu știe de ei. Știți că am un proces în care nu se cunoaște delimitarea dintre județele Mureș și Bistrița? Și mai avem pretenții cu Ucraina și cu alții? Este un moment cu foarte multe paradoxuri, pentru că avem amantele în poziții de miniștri, de consilieri. Nu putem, cu asemenea oameni, să mergem înainte! Deci, toate revizuirile, toate restituirile, în termen de un an, ar trebui să fie refăcute. După aceea, Ordonanța de Guvern promulgată vinerea care intră în vigoare luna: interzise toate tăierile de masă lemnoasă, interzis exportul de masă lemnoasă. O să spuneți că UE, că nu ne lasă UE, că libertatea comerțului. Nu, UE ne lasă ca să luăm măsuri provizorii și justificate. Și le justific: cu inundații, cu jafuri și omoruri, cu ce se întâmplă în zona de munte unde mii de oameni au rămas fără muncă din cauză că tot ceea ce se taie se vinde către un mare procesator de lemn și nu mai ajunge astfel nimic pentru gaterile mici sau atelierile de mobilă. Iar măsura - provizorie - poate fi pe o zi, poate fi pe un an, poate fi până în vecii vecilor! Măsura asta a luat-o Bulgaria, ca să știți.

O altă măsură: intrarea în fondul forestier, de la drumul principal, cu utilaj forestier, cu drujbă, cu topor să se facă pe bază de autorizație, cum e la vânatoare: eu, ca să scot arma din rastel, trebuie să am autorizație din momentul în care am pus-o în mașină și m-am dus cu ea la vânatoare. Se va spune: domnule, dar populația din zonă nu mai are ce să facă, din ce să trăiască! Ba da, găesc formule! Cum ar fi redresarea

pădurilor. Adică plantez arbori, întrețin animalele, curăț pădurile, refac cursurile de apă și toată populația respectivă, care până acum tăia și fura, primește salariu pentru această treabă. Dar și pentru asta trebuie să am bani, trebuie să folosesc fondurile europene. În ultimul an România a luat împrumut 19 miliarde de euro, din acele 19 miliarde de euro trebuie să folosim și aici. Trebuie să dau fiecărui pădurar obligația: ai cinci saci cu mâncare pentru urs? Te duci și le dai și faci poză pe unde le-ai pus, că sunt situații în care toate ajutoarele acestea sunt furate, le duce la socru-său să crească porci. Pădurarului trebuie să-i dau o responsabilitate puternică, dar și o plată bună. Nu să doarmă de la un copac la altul, la umbra bradului bătrân, nu? Toate sunt într-o înlănțuire, noi trebuie să aducem natura la firească, să o protejăm, să își revină pentru că acum este într-o stare gravă. Vedeți că avem și propuneri în legătură cu aceste valorificări de masă lemnoasă, de cereale, de pământ al acestei țări, apoi trebuie dat moratoriu.

Bulgarii au un astfel de moratoriu: până în 2023 nu vând pământ la străini. Ungaria are o lege care interzice vânzarea pământurilor la străini. Polonia are lege care restricționează: cine cumpără pământ și e străin, trebuie să se stabilească acolo, să aibă o ocupație agricolă, să-l cultive, să facă și să valorifice producția respectivă pe plan intern. Păi noi, recent am vândut (n.r. – concesionat) Insula Brăilei unui arab ...

11. În opinia dumneavoastră, există vreo șansă ca anumite erori judiciare, sentințe judecătorești care au consfințit punerea în posesie a unor păduri în urma unor acte false să fie rejudicate și, astfel, îndreptat abuzul?

Mă gândeam și la cazul unor situații generate de indolență și/sau ignoranță, cum ar fi de pildă-cazul composorului din Sovata care, în loc să primească 2 (două) hectare revendicate, s-a trezit stăpân pe 2.000 de hectare, din cauza unui funcționar năuc ce a pus o virgulă unde nu trebuia (sau poate știa unde trebuia să o pună) ...

Și în aceste cazuri ar trebui să fie un proiect prin care să fie oprit jaful pădurilor. Se vorbește că s-a făcut radarul pădurilor și se laudă incelele care sunt ministere. Cum era un ministru

(n.r. –fost ministru PNL pentru Ape și Păduri) care asculta cu urechea, în mijlocul orașului Piatra Neamț, ce face ursul în pădure. Cunosc date furnizate din zona respectivă, ce greșeli și ce jafuri au făcut acei miniștri ai mediului, ai apelor, ai pădurilor. Nu am înlesnirea ca să le fac publice, chiar dacă aș putea. Orice de-mers serios, s-a oprit acolo, acolo este problema gravă, pentru că nu se dorește. Îmi amintesc acum de acele situații frauduloase din Maramureș. De unde s-a dat lui Dan Adamescu, care a murit, 300 de hectare pădure fără să fi fost vreodată neam de neamul lui pe acolo?

Un miliardar (n.r. - miliardar român acționar în compania GoldCorporation care dorește exploatarea aurului de la Roșia Montană), acela care are afaceri cu minele, este cetățean de onoare al localității Borșa și el a fost cel care a contribuit la rasul pădurilor. Acolo a dispărut capra neagră, a dispărut faună, s-a tăiat, s-a furat, la ras. Acolo au fost uciși pădurari, oamenii care voiau să salveze pădurile. Dan Adamescu a murit, dar sunt niște presiuni fantastice să se distribuie în altă parte suprafața de 3.800 de hectare care - chipurile - s-ar fi reconstituit într-o zonă complet virgină și protejată care a mai rămas acolo. Acolo este noaptea minții, a fost obligat prefectul să plătească sume imense de bani, s-au întâmplat niște lucruri foarte grave, cunosc documentarea de acolo, însă cei care au fost trimiși de la Nostra Silva și din altă parte să contribuie la clarificarea situației, erau „cuplați” cu ceilalți.

12. Dimensiunea pagubelor generate de aceste retrocedări dubioase este, într-adevăr, fabuloasă. Aș vrea să vorbim puțin și despre o altă față mai puțin vizibilă, dar care generează îndeobște mari pierderi. Au fost efectuate și reîmproprietări, să le spunem, curate. Adică pe bază de acte adevărate, dar nu s-a ținut cont de anumite particularități, în special în ceea ce privește fondul forestier. De exemplu, sunt oameni care au primit titluri de proprietate pentru suprafețe de pădure, dar care nu au acces la acea pădure sau nu pot să beneficieze de produsele acesteia. Ce șanse legale au aceștia să poată intra în rândul lumii?

În Bistrița, că tot am pomenit de “minunile” de acolo, am văzut un titlu de proprietate de

pădure cu o suprafață de 11 metri pătrați: dacă proprietarul se așează, să se odihnească în pădurea lui, îi ies afară picioarele din proprietate. 11 metri pătrați ... este o rușine, un lucru foarte urât. S-au făcut ocoale silvice private în toate comunele cu primarii de atunci, cu șef de ocol; primarii au murit, s-au schimbat și așa mai departe ... La ora actuală, totul a intrat în derizoriu și, ca să spun plastic, problematicile au devenit depășite.

13. Considerați că Statul (prin RNP Romsilva, administratorul pădurilor sale) ar fi trebuit – sau trebuie, în continuare - să facă eforturi și să recupereze de la micii proprietari stingheri suprafețele de pădure retrocedate sub din impusul inițial, după un model aplicat în perioada interbelică?

Regimul proprietății poate fi divers, proprietari pot fi persoane fizice, persoane juridice, culte religioase și statul. Regimul de administrare trebuie însă bine gândit: de exemplu, dacă ai o remorcă de lemn în Austria, nelegal, o mie de ani te învârti în Austria și nu ți-o ia nimeni; la noi, ți-o ia la prima poartă. Deci, trebuie făcute reguli de regim silvic foarte clare, pentru că sunt programe care sunt date pe diferite: RNP nu are acces la ele, Serviciul Român de Informații nu are acces la ele, au cei care fură (de la o autoritate de mediu). Aspectul cu Radarul pădurii este o minciună imensă, pentru că ei declară câte fapte au descoperit, nu ceea ce trebuie: au descoperit 9.000 de fapte, dar când le verifici faptele, e unul cu doi butuci, un altul cu două scânduri ș.a.m.d., nu prea vezi camioane, autotrenuri. După aceea, nu se respectă regimul transportului masei lemnoase. Ce am spus eu într-un proiect pe această temă? Ca luna să se stabilească masa de exploatat, marțea și miercurea să se exploateze și joia să se curățe parchetul, iar vinerea să se facă transportul. O zi pe săptămână, vinerea, de la 8 dimineața la 8 seara; noaptea să nu se facă transporturi cu masă lemnoasă, să nu fie încărcătura peste 18 metri cubi (dar ei merg acum și cu 36-38 metri cubi, de distrug drumurile, se răstoarnă). Trebuie să fie reguli cum era în trecut în comesele austriece, o zi pe săptămână se făcea

transport: în acea zi pot să am pe trasee pădurari, polițiști, jandarmi, de la ANAF ș.a.m.d. Ceea ce am prins în altă zi sau în afara orei - confiscată mașina de transport și materialul lemnos, fără nicio altă discuție. După aceea, regim clar pentru consumul populației, pentru ajutorul economic și social. Are o persoană nevoie să își facă un acoperiș? Primarul semnează că acel om are nevoie de 12 m³ și se dă într-o formulă de regim silvic această cantitate. Deci, trebuie să fie cele două direcții de exploatare: cea economică, în interes industrial, și cea în interesul comunităților: lemne de foc, lemne de construcții pentru necesitățile casnice. Acum apare un proiect de modificare a Codului silvic prin care se cere, cu mare ardoare de către silvicultorii, să nu mai fie regimul acela pentru comunități. Inițial am fost revoltat, apoi când a fost explicat motivul, le-am dat dreptate: silvicultorii taie și rămân cu lemnele în rampe, pe care tot ei le întrețin, le păzesc, iar lemnul se depreciază. Asta pentru că primarii nu fac la timp documentele sau acestea sunt făcute superficial și neclare. Direcțiile silvice și ocoalele silvice duc lemnul socotit la rampe, dar nu vine nimeni să-l cumpere, iar după un an le vând la prețuri de nimic micilor intermediari, care trăiesc din șmecherii de genul asta. Sunt 80 persoane care sunt calificate să primească, să spunem, 80 de m³ și se prezintă la rampă 2-3. Cine se gândește că silvicii plătesc paza, chiria, inclusiv degradarea materialului?

Prof. dr. Mihai-Dorin Drecin: "Reîmproprietăririle din fondul funciar după 1989 erau necesare, în măsura în care respectau legislația României interbelice."

Profesorul universitar orădean Mihai-Dorin Drecin este un reputat specialist în istoria modernă a României, cu o valoroasă activitate științifică, publicistică și didactică și, asemenea avocatului Ioan Sabău Pop, o personalitate transilvăneană care luptă pentru stoparea abuzurilor și a nedreptăților cauzate de retrocedările ilegale.

1. Domnule profesor, România se pregătește cu emoție pentru marea sărbătoare a Centenarului. Bucovina Forestieră vă invită la o prezentare a imaginii actuale prin prisma trecutului/istoriei, în special din perspectiva retrocedării terenurilor din fondul forestier, într-o regiune pe care o cunoașteți cel mai bine, respectiv în Transilvania.

Indiscutabil, aniversarea Centenarului Unirii românilor este un moment excepțional al istoriei noastre. Un inventar al saltului social-economic și cultural-științific al națiunii române, cu urcușurile și coborâșurile lui, în funcție de regimurile politice prin care am trecut, dar și de conjuncturile internaționale pe care a trebuit să le înfruntăm, cred că este necesar. El trebuie făcut cinstit, dezbărat de interesele politicianiste actuale, dând epocii interbelice, anilor grei ai celui de-al Doilea Război Mondial, ocupației sovietice, epocii comunismului național, anilor postdecembriști, atât partea bună cât și cea negativă din evoluția societății noastre. Societatea românească actuală este în cea mai mare măsură diferită de cea de acum un veac, suntem într-o schimbare profundă și complexă, care se petrece într-un ritm de o rapiditate necunoscută până recent, și care are la bază munca și sacrificiile generațiilor bunicilor și părinților noștri. De aceea, trebuie să ne întrebăm în ce măsură păstrăm și dezvoltăm nu doar risipim moștenirea înaintașilor. Mă gândesc aici la bogățiile țării, la cultul față

de muncă, la soliditatea familiei, la moralitate, la sentimentele patriotice, la mândria națională, cel puțin într-un mod pe care îl găsim la statele vest-europene și la vecinii noștri. În acest context, văd nevoia apărării prin legi a pământului arabil și a pădurii, a imobilelor, a bogățiilor subsolului. Administrarea și exploatarea acestora trebuie făcută de către cetățenii români și de Statul Român - adevărații proprietari, blocându-se și eliminându-se intermediarii interni și externi al căror obiectiv este doar îmbogățirea pe spatele nostru. Desigur, nevoia de capital străin este o realitate, însă acesta trebuie cointerestat, dar și controlat, pentru o cât mai mare parte din profituri investite înapoi, în țară.

Legile care reglementează retrocedările bunurilor pierdute de cetățenii români, la instaurarea regimului comunist, trebuie regândite pe baza legislației românești interbelice, chiar a unei părți din legislația noastră din anii '60-'80 ai secolului trecut, dar și a legislației europene de după 1989-1990. Urmașii proprietarilor României democratice de până în 1938-1946 trebuie să-și recapete drepturile patrimoniale, în funcție de posibilitățile de astăzi ale țării, pe baza documentelor autentice de proprietate, pretențiile încadrându-se în limitele bunului simț.

2. Considerați că reîmproprietăririle din fondul forestier sunt un fapt bun pentru pădure sau dimpotrivă?

Reîmproprietăririle din fondul funciar de după 1989 erau necesare, însă în măsura în care respectau legislația României interbelice. Consider benefică repunerea în drepturi a membrilor vechilor composesorate, aproape în totalitate țărani din zonele de munte care își câștigau existența din exploatarea pădurii în regim silvic. De asemenea, reforma agrară din 1921 a lăsat marilor proprietari, indiferent de etnie, care au depus jurământul pentru Statul Român, o anumită suprafață de teren arabil, pășune și pădure; ceea ce exceda suprafeței votate prin lege se constituia în terenuri pe care au fost împrumutate țărani participanți la Marele Război, văduvele și orfanii de război,

țărani săraci. Restul intra în posesia statului, o mare parte din pădurile țării au devenit proprietate a statului, iar din exploatarea ei rațională se alimenta o parte a bugetului țării.

Din păcate, după 1990/1992, mai ales în Transilvania, au apărut urmași ai foștilor grofi de dinaintea de 1914-1918, care părăsiseră România după 1 Decembrie 1918 și intraseră în categoria așa-zișilor „absenteiști”. Potrivit reformei agrare din 1921, bunurile acestora au fost naționalizate de statul român o dată pentru totdeauna, după ce refuzaseră cetățenia română, generos oferită de către statul nostru. O altă categorie de deposedați de toate bunurile mobile și imobile au fost cei declarați „criminali de război” prin decretele-legi nr. 50 și 51, din 12 ianuarie 1945, semnate de regele Mihai I, prim-ministrul Nicolae Rădescu și ministrul justiției Lucrețiu Pătrășcanu. Aceștia proveneau din rândurile nobilimii maghiare, revenite în Transilvania de Nord după Dictatul de la Viena și din membri ai Grupului Etnic German, care între 1940-1944 s-au datat la acțiuni criminale împotriva românilor, evreilor, slovacilor, țiganilor în Ardealul cedat, pentru ca în vara-toamna anului 1944 să se retragă spre vest, alături de armatele germano-maghiare, sub presiunea armatelor române și sovietice. Ei bine, urmașii „absenteiștilor” de la 1918-1921 și ai „criminalilor de război” din 1940-1944 au revenit în țară după 1989 și au pretins imobilele, pământul și pădurile înaintașilor, chiar primindu-le în cea mai mare parte. Imediat după intrarea în posesie, noii proprietari au trecut la exploatarea nerațională a pădurilor, o veritabilă masacrare a „aurului verde”, singurul obiectiv fiind obținerea de venituri rapide, îmbogățirea și transferarea sumelor în străinătate. Pentru ultimele categorii, statul român ar fi trebuit să stipuleze prin lege refuzul satisfacerii pretențiilor acestora, cu atât mai mult cu cât „absenteiștii” au fost despăgubiți de statul român, în urma unor înțelegeri realizate la nivel european în anii '30 ai secolului trecut. Listele absenteiștilor și ale membrilor Grupului Etnic German, formațiune politică încadrată la Procesul de la Nurenberg ca fiind

de natură nazistă se găsesc în Arhivele Naționale Istorice Centrale de la București.

3. Majoritatea fostelor țări comuniste au gândit/legiferat procesul restituirilor pădurilor de o manieră rațională, fundamentată pe realitatea istorică a regimului proprietății asupra pădurilor anterior naționalizării și pe necesitatea asigurării unei gospodării sănătoase a acestora în viitor.

Care sunt în opinia dumneavoastră elementele/aspectele care au dus la compromiterea /eșecul/ratarea procesului de retrocedare în România, în raport cu obiectivele vizate și în raport cu derularea acestuia în alte țări ex-comuniste?

Într-adevăr, celelalte state foste comuniste au gândit altfel „retrocedările”. Astfel, imobilele ce adăposteau instituții publice (școli, spitale, instituții culturale, primării, prefecturi, tribunale, unități militare) nu au fost retrocedate, fiind evaluate în bani, după anumite criterii, fostul proprietar - dacă avea documentele valabile - fiind despăgubit o dată, pentru totdeauna. Terenurile arabile și pădurile au fost retrocedate tot pe bază de documente, interzicându-se vinderea lor către străini, exploatarea fiind făcută după un regim ce viza protecția acestora împotriva deteriorării solului și pădurii.

Eșecul procesului de retrocedare în țara noastră se explică prin înjgheburile unei legislații „pe repede înainte”, superficiale, fără să se cunoască sau fără să se țină cont deliberat de legislația interbelică, care apăra proprietatea privată, dar îi cerea un anumit comportament *vis-a-vis* de interesul național. Ambiguitățile și lacunele legilor vizau favorizarea fraudelor și îmbogățirii unor oameni politici și acoliții lor (avocați, judecători, arhiviști, polițiști, primari, secretari de consilii locale etc.); cât de mulți au fost aceștia, astăzi este greu de spus. Pe unii îi vedem printre noi, din moment ce au ieșit rapid în evidență prin vilele somptuoase pe care și le-au construit, prin limuzinele pe care le conduc, prin opulență și tupeism, prin perpetuarea funcțiilor politice în familie cotizând la „pușculița” partidului din care fac parte.

4. Ca istoric aveți acces la documente și le puteți aprecia atât valoarea, cât și autenticitatea. Multe din-

tre retrocedările care au păgubit statul român s-au făcut însă prin prezentarea unor documente false, a unor dovezi plătuite. Ați putea să identificați proporția acestor hoții, precum și care ar fi dimensiunea pagubei cauzate de acestea?

Aveți dreptate! Multe retrocedări s-au făcut prin prezentarea în instanțe a unor documente false. Sunt convins că istoricii și avocații care s-au constituit în parte apărători ai statului român, indiferent că este vorba de imobile, terenuri agricole sau de păduri, pot prezenta sute sau mii de exemple în acest sens. Am să punctez un caz cunoscut mie, din Bihor: episcopia Romano-Catolică de Oradea pretindea, în 2011, „reconstituirea dreptului de proprietate pentru suprafețe de 400,7 ha teren forestier și 35,3 ha teren agricol situat în raza comunei Sânmartin (n.r. - de care aparțin stațiunile turistice de interes național Băile Felix și 1 Mai), înscris în CF 225 Haieu”. Romsilva – Direcția Silvică Bihor, împreună cu Direcția Generală a Finanțelor Publice Bihor, pe baza unor documente din 1934 și 1939 aflate în Arhiva Națională - Serviciul Județean Bihor, precizează că „toate imobilele trans-notate în CF 225 Haieu (n.r. - în baza căreia romano-catolicii pretindeau terenurile forestiere și agricole precizate mai sus) au făcut obiectul exproprierii în baza Reformei agrare din 1921, fiind cedat dreptul de proprietate Statului Român asupra acestora”. În plus, „Adresa Judecătoriei Rurale Oradea nr. 9789/1934 – menționată (n.r. - de Episcopia Romano-Catolică) ca temei al înscrierilor de pe poziția B4 din CF nr 225 Haieu (n.r. - sat aparținând astăzi comunei Sânmartin) nu se găsește în dosarul de expropriere al localității Haieu, așa cum reiese din adresa Serviciului Județean Bihor al Arhivelor Naționale nr. 241/17.02.2010. Această adresă nu se găsește nici în arhiva OCPL Bihor (și nici Încheierea de intabulare nr. 6857/24 august 1939 menționată în poz. B4). Totodată, intabularea înscrisă în poz. B4 din CF 225 Haieu nu concordă nici cu notațiunile ulterioare, de la pozițiile B5 și B6, fapt ce ne conduce la concluzia că ne aflăm în prezența unei înscrieri greșite”. Concluzia subliniată de noi este redactată ele-

gant. În fapt, trebuie să se spună că avem de a face cu un document contrafăcut, fals! În plus, rezultă clar că terenurile solicitate de Episcopia Romano-Catolică de Oradea nu au fost naționalizate de statul comunist, cum înscrie legislația postdecembristă ca bază a revendicărilor, ci expropriate pe baza Reformei Agrare din 1921, prin hotărâri definitive și executorii. Totuși, procesul nu este încheiat, primăria Sânmartin trebuind să-și continue apărarea intereselor, dacă vrea și poate face față de presiunile politice. În joc sunt, după unele surse și aprecieri, în jur de 7 milioane euro.

Un alt caz, clar ca lumina zilei, prin care autoritățile române nu au știut să-și apere patrimoniul imobiliar, este cel al Palatului Baroc din Oradea, fostul sediu al Muzeului Țării Crișurilor între 1971-2017, cedat Episcopiei Romano-Catolice de Oradea. Palatul Baroc a fost construit la sfârșitul secolului al XVIII-lea ca sediu al Episcopiei amintite mai sus; după 1918, având în vedere scăderea drastică a enoriașilor romano-catolici în vestul României, episcopia a fost retrogradată la nivel de vicariat și rămâne în această condiție juridică și după 1945. În 1963, Vicarul de Oradea, nemaiputând achita cheltuielile legate de administrarea imensei clădiri, o donează statului român printr-un act oficial. Ca urmare, acesta restaurează clădirea, investind un milion de dolari, și o repartizează Muzeului Țării Crișurilor. Din 1996-1997, sub presiunea UDMR și cu concursul Consiliului Județean Bihor, condus mulți ani de UDMR prin președinți și vice-președinți ai acestui partid, motivând că donația din 1963 s-a făcut sub presiunea regimului comunist, Palatul Baroc este retrocedat Episcopiei Romano-Catolice, reînființată după 1989. În acest caz, șantajul politic a stat pe primul plan. În perioada desfășurării procesului dintre statul român, reprezentat de Consiliul Județean Bihor și Episcopia Romano-Catolică de Oradea – actul de donație din 1963, aflat în dosarul CJ Bihor, a dispărut, ceea ce a redus șansele statului român de a-și apăra bunul imobiliar.

Au fost și cazuri când instituțiile statului au avut câștig de cauză, blocând achitarea în bani a unor despăgubiri pentru bunuri demolate și

bunuri mobile aflate în respectivele clădiri, ca și beneficiile realizate din acele bunuri, confiscate de regimul comunist și folosite între 1945-1989. În 2013, Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică de Oradea, solicită 27.177.209 euro statului român pentru bunuri precizate mai sus, aflate în Bihor, în zona Oradea – Holod – Beiuș – Remeți, altele decât bunurile prevăzute în O.U.G. nr. 94/2000 pentru a fi retrocedate episcopiei, constând din biserici, case parohiale, școli, mai puțin fostele moșii, pe care statul le-a retrocedat. Observăm un veritabil asalt al foștilor proprietari asupra statului român, solicitat să deconteze, în numele regimului comunist, chiar prejudicii absurde, plătibile din bugetul național, în principal constituit din munca și impozitele plătite de generațiile active actuale. Nașterea unor astfel de pretenții este cauzată de lacunele legislative în domeniul retrocedărilor, legi gândite „pe repede înainte”, fără să se cunoască particularitățile regionale și provinciale ale proprietății în evoluția ei în secolele istoriei naționale!

5. Destule voci susțin faptul că retrocedările dubioase s-au făcut – în marea lor majoritate – cu complicitatea instituțiilor statului, mai ales în Transilvania. Aprobați această variantă?

Ca parlamentar, consilier în Consiliul Local Oradea (întotdeauna făcând parte din partide aflate în opoziția politică a momentului), ca membru al Comisiei pentru executarea controlului parlamentar asupra activității SRI (1998-2000) – am aflat multe date privind procesul privatizărilor și al retrocedărilor, atât pe plan local, județean, cât și național. Chiar dacă am luat atitudine, prea puțin am putut să preîntâmpin săvârșirea unor abuzuri în detrimentul statului român, prea mari erau interesele personale și de grup ale partidelor aflate la putere, atât la nivel național cât și local, în Oradea și Bihor.

6. Ce părere aveți despre pasivitatea statului în cazul unor spețe cu adevărat neverosimile? Poate fi una impusă? Dacă da, de ce?

Majoritățile parlamentare, indiferent că s-au

constituit din partide de dreapta sau de stânga, care au impus guvernele țării noastre, au urmărit îmbogățirea membrilor, sigur a liderilor acestora, poate nu a tuturor, pentru că trebuie să acceptăm existența în oricare partid și a funcțiilor ocupate inclusiv de oameni corecți. Retrocedările au fost și încă sunt o sursă serioasă și rapidă de îmbogățire.

7. Apelez din nou la sursele dumneavoastră documentare și vă întreb dacă este adevărată versiunea potrivit căreia, și în domeniul retrocedărilor, de peste 20 de ani, în România acționează o structură de tip mafiot organizată special pentru a beneficia de ignoranța și neimplicarea suficientă a instituțiilor statului, și în domeniul retrocedărilor. Se utilizează frecvent documente falsificate, soluțiile neconforme legal ce se dau rapid în instanțe, iar apoi, în caz de dovedire a înșelătoriei, lucrurile se tergiversează nefiresc de mult, până - de exemplu - la atingerea termenului de prescripție. Avem mafie sau nu?

Cum instituțiile statului sunt în marea lor majoritate tot mai politizate, formate din oameni ai partidului/partidelor de la putere, atât pe plan local, cât și național, acestea sunt implicate direct în retrocedările dubioase. Așa s-a constituit o veritabilă mafie locală și națională.

În ultima vreme, parte din aceasta a fost deconspirată și pedepsită prin lege. Instanțe de judecată, funcționarii cinstiți ai statului din administrație, din instituțiile de siguranță națională sunt intimidati și blocați în a-și face datoria, astfel că anihilarea mafiei este tergiversată, uneori până la atingerea termenului de prescripție a faptelor.

Orice cetățean de rând, pe lângă condamnarea la închisoare a mafioților, este interesat, în primul rând, de recuperarea pagubelor aduse de afacerile veroase făcute pe seama statului, în fond, a noastră, a tuturor. Averile îmbogățitorilor prin mijloace necinstite trebuie confiscate în favoarea bugetului statului. Păcat că principiul „confiscării extinse”, inclusiv de la rude și prieteni, dacă poate fi dovedită complicitatea acestora cu „afaceristul”, este pus sub semnul întrebării în Codul Penal, revizuit în ultimele săptămâni.

În Transilvania, retrocedările au o notă par-

ticulară. UDMR și bisericile istorice maghiare, susținute de la Budapesta, și-au propus să readucă provincia, din punct de vedere economic, la situația de dinainte de 1918. Controlând economic provincia, încetul cu încetul o vor controla și politic. Cu atât mai mult cu cât, în paralel cu „redobândirea vechilor proprietăți”, se desfășoară o subtilă propagandă „antiregătenească”, pentru descentralizarea țării spre autonomie locală. Astfel, se insinuează, încetul cu încetul, că toată corupția vine la București, că „transilvanismul” de tip elvețian este calea viitorului. Efectele acestei politici încep să se vadă, mai ales că în rândurile unei părți a tineretului, care nu-și mai cunoaște istoria mai veche sau mai nouă, interesându-i eventual să plece în străinătate. Cum toate partidele românești au avut și au nevoie de UDMR pentru a-și constitui sau consolida majoritatea parlamentară, cedează șantajelor UDMR-iste și politiciii acesteia de a obține „pas cu pas” mai multe drepturi decât majoritatea românească.

8. Cum credeți că ar fi trebuit să procedeze în trecut statul român în cazul retrocedărilor, astfel încât să nu se fi ajuns la ceea ce asistăm în prezent? Care ar fi soluția de viitor sau rezolvările care să stăvilească abuzurile?

În primul rând, Guvernul ar trebui să dea o Ordonanță de Urgență prin care retrocedările de orice fel să fie stopate definitiv. Apoi, specialiști din Arhivele Naționale, atât din centrală, cât și din serviciile județene, să primească ca sarcină prioritară de serviciu verificarea și certificarea documentelor pe baza cărora s-au retrocedat imobile, pământ și pădure. Pentru aceasta, personalul Arhivelor Naționale va trebui rapid suplimentat și instruit în cunoașterea limbilor maghiară și germană. La nivel guvernamental, constituit un minister care să se ocupe *à la long* de verificarea proceselor de restituire. În final, cei implicați în restituiri ilegale, atât funcționarii publici, cât și juriștii și beneficiarii, să suporte rigorile legii. Sigur, acest demers va răscoli societatea românească, va atrage asupra țării noi presiuni externe, etichetări de autoritarism, antidemocrație etc.

9. Suntem, din păcate, prea obișnuiți cu expresia “mortul de la groapă nu se mai întoarce”. Totuși, credeți că sunt speranțe ca anumite abuzuri, în special acelea care ajung să distrugă practic întregi comunități, ar putea fi îndreptate? Ce rezolvări întrevedeți?

Trebuie să începem procesul de asanare a mafiei economice și politice, pentru a continua cu succes procesul de democratizare și redresare economică a țării. Pentru început, ar trebui continuată acțiunea de pedepsire a marilor abuzuri din sfera privatizării și a retrocedărilor: ele se cunosc, dosarele lor stau undeva ascunse în arhivele unor instanțe, cei implicați în constituirea lor le cunosc, trebuie doar lăsați să le ducă la bun sfârșit.

10. Anumiți specialiști din domeniul silvic, dar și din activități conexe, apreciază că statul – prin Romsilva, administratorul pădurilor sale – ar trebui să achiziționeze suprafețe de fond forestier aflate în proprietate privată, în mod special acele proprietăți mărunte, greu accesibile și disparate, pentru a întregi și administra cum se cuvine o pădure cât mai mare. Susțineți această variantă? Credeți că statul ar trebui să se implice?

Deși nu sunt specialist în probleme silvice, îndrăznesc să-mi formulez punctul de vedere:

(i) Romsilva ar trebui să devină din administrator al pădurilor statului – proprietar al acestora,

apărând interesele statului român în calitate de instituție a acestuia.

(ii) Ar trebui să crească rolul Romsilva în controlul asupra modului de gestionare a pădurilor retrocedate proprietarilor, atât sub formă individuală, cât și de composesorate.

(iii) Amenajările turistice și investițiile hidro în pădurile țării ar trebui verificate de Romsilva, alături de Ministerul Mediului.

(iv) Pentru apărarea patrimoniului silvic, de la exploatarea și regenerarea pădurii și a regnului animal, ideal ar fi ca toate structurile Romsilva, de jos și până sus, să fie depolitizate. Angajații Romsilva trebuie selectați și avansați numai prin concursuri girate de specialiști la vârf, de la Academia Română și Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Sisești (ASAS), din mediul universitar și din cercetare.

(v) Romsilva să-și continue munca de propagare în rândurile cetățenilor, mai ales a tinerilor din școli, a unei conștiințe de apărare a frumuseților pădurii, atât din punct de vedere ecologic, cât și social, ca mediu de reconfortare și revigorare, pentru care pădurea este o gazdă bună.

Vă mulțumesc pentru că ați acceptat să discutăm și vă doresc succes în continuare în tot ceea ce întreprindeți!

În contextul retrocedărilor dubioase, fondul forestier din România a suferit prejudicii estimate de 4 miliarde de dolari (sursă: rapoarte de audit ale performanței modului de administrare a fondului forestier național - Curtea de Conturi), iar în prezent se înregistrează o suprafață de aproximativ 600.000 de hectare de pădure neadministrată. În completare la cele consemnate în cele două interviuri, am considerat util să aducem în atenția cititorilor și recomandările „Raportului de audit al performanței modului de administrare a fondului forestier național - Capitolul Concluzii” al Curții de Conturi a României (aferele perioadei 1990-2015).

- Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de reprezentant al Statului Român, împreună cu Ministerul Apelor și Pădurilor, entitate publică răspunzătoare de activitatea de silvicultură, vor lua de îndată mă-

suri și vor stabili soluții pentru încheierea/finalizarea procesului de restituire/retrocedare a terenurilor forestiere proprietate publică a statului.

- Ministerul Finanțelor Publice să solicite Băncii Naționale clarificări asupra modului în care au fost achitate creditele contractate de către diferite persoane fizice și juridice cu Societatea Națională Creditul Industrial, Creditul Național Agricol și Creditul Agricol Rural, credite care au fost ipotecate cu terenurile forestiere deținute. După primirea răspunsului de la Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor Publice împreună cu RNP-Romsilva să stabilească dacă terenurile forestiere care au fost ipotecate, au trecut la stat în anul 1948 ca efect al executării ipotecilor, sau ca un abuz al statului comunist. Pentru situațiile în care s-a reconstituit dreptul de proprietate pentru terenurile trecute în proprietatea statului, ca urmare a executării unor ipoteci, se vor lua de îndată măsuri de întregire a

proprietăților publice cu terenurile forestiere garantate pentru credite contractate și nerambursate.

- Ministerul Finanțelor Publice împreună cu RNP-Romsilva să identifice toate cazurile în care s-a reconstituit dreptul de proprietate în favoarea unor forme asociative în care Statul Român deținea în indiviziune proprietăți forestiere. Misiunea de audit desfășurată a constatat că Statul Român, deși era coproprietar, deținând până la 87% din drepturi în cadrul unor composesorate, a fost exclus de la reconstituirea dreptului de proprietate. În raport de rezultatele verificărilor, Ministerul Finanțelor Publice împreună cu RNP-Romsilva să acționeze pe căile legale în vederea recuperării de către Statul Român a suprafețelor convenite în procentele în care a fost coproprietar.

- Ministerul Finanțelor Publice și RNP-Romsilva să identifice toate cazurile în care terenurile forestiere deținute de societăți comerciale la care, în anul 1948, Statul român era acționar majoritar, dar pentru care, în perioada 2000-2011, s-a reconstituit dreptul de proprietate numai în favoarea unor persoane fizice sau juridice de la care societățile comerciale în cauză au cumpărat terenurile forestiere care au constituit obiectul retrocedării. În raportul de audit s-a prezentat cazul S.C. Carpatina S.A., în care, deși deținea 86% din acțiuni, Statul Român a fost exclus de la reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor deținute de acesta, terenurile forestiere fiind retrocedate unor forme asociative constituite în zonă după anul 2000. Se va acționa pentru recuperarea terenurilor în raport de acțiunile deținute de Statul Român și trecerea acestora în patrimoniul public al statului.

- Constituirea unei comisii speciale formată din reprezentanți ai Ministerului Finanțelor Publice, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției și Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice care: (i) să analizeze istoricul și situația juridică a marilor proprietăți forestiere din perioada 1920-1990, în sprijinul elaborării unei documentații solide în susținerea cauzelor complexe/dificile aflate pe rolul instanțelor; (ii) să analizeze situațiile prezentate în sinteza raportului privind "Situația patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012 și 2012-2015", în care există indicii de încălcare a legii prin reconstituirea în mod abuziv a dreptului de proprietate a unor suprafețe de fond forestier mai mari de 10 ha, în favoarea unor persoane fizice și juridice în perioada 2000-2011. În condițiile în care se confirmă aspectele de nelegalitate reținute în Raportul

privind "Situația patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012", comisia specială constituită să extindă verificările și la situațiile similare de retrocedare a suprafețelor din fondul forestier. Totodată, în cazul în care, comisia specială constată confirmarea încălcării legii, să încheie rapoarte care să fie înaintate organelor de cercetare penală competente, sesizând astfel existența unor indicii de săvârșire a unor fapte de natură penală; (iii) pe baza documentației elaborate de comisie, Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Ministerul Apelor și Pădurilor și RNP-Romsilva să reanalizeze situația retrocedărilor de fond forestier, care, așa cum s-a prezentat detaliat în sinteza raportului de audit, s-a făcut în numeroase cazuri prin încălcarea legii, cu documente sau declarații false etc., către persoane care nu erau îndreptățite; (iv) în vederea recuperării și trecerii în proprietatea publică a statului a terenurilor forestiere retrocedate nelegal, precum și pentru stoparea unor abuzuri și ilegalități care ar conduce la retrocedarea ilegală și a altor terenuri (dosare aflate la comisiile și la instanțele de judecată), se va analiza posibilitatea angajării unor case de avocatură în susținerea intereselor Statului Român.

- Ministerul Apelor și Pădurilor, împreună cu RNP-Romsilva, să inventarieze situațiile prezentate în sinteza la Raportul de audit al Curții de Conturi în care există suspiciuni/certitudini asupra autenticității documentelor pe baza cărora s-au stabilit (nelegal) drepturi de proprietate asupra unor terenuri forestiere. Vor fi, de asemenea, analizate și rapoartele de expertize judiciare și extrajudiciare care au stat la baza stabilirii amplasamentelor în păduri proprietate a statului. În funcție de concluziile rezultate din inventariere și din verificările menționate mai sus, se vor lua măsuri pentru tragerea la răspundere a persoanelor care au eliberat și/sau au prezentat documente neconforme sau falsificate în baza cărora s-au atribuit terenuri forestiere/păduri în proprietate.

- În cazul experților autorizați care au întocmit expertize judiciare și/sau extrajudiciare prin încălcarea normelor deontologice și profesionale, cu consecințe în efectuarea de retrocedări necuvenite, Ministerul Ministerul Apelor și Pădurilor, împreună cu RNP-Romsilva se vor adresa Ministerului Justiției cu o plângere, însoțită de probatoriul necesar; în vederea retragerii autorizărilor/acreditărilor. Dacă din analiză rezultă indicii asupra comiterii unor infracțiuni de către experții desemnați/angajați se vor sesiza autoritățile în drept în vederea efectuării cercetărilor.

- *Ministerul Finanțelor Publice și RNP-Romsilva să identifice toate cazurile în care reprezentanții în teritoriul ai Ministerului Finanțelor Publice nu au susținut în fața instanțelor de judecată interesele statului român și au invocat excepții procesuale în măsură să afecteze interesele statului (ex. - invocarea lipsei calității procesuale pasive sau au cerut instanțelor respingerea acțiunilor RNP-Romsilva). În Raportul de audit sunt prezentate astfel de cazuri într-un număr de 13 dosare la instanțe din județele Bacău, Botoșani, Buzău, Cluj, Satu Mare și Timiș, dar există informații că RNP-Romsilva s-a confruntat cu astfel de situații și în alte județe. În aceste cazuri, Ministerul Finanțelor Publice să efectueze cercetări administrative și să ia măsurile legale care se impun în raport de gravitatea faptelor și a consecințelor acestora.*

Având în vedere abuzurile și ilegalitățile făcute în ceea ce privește retrocedările, fără o verificare a autenticității documentelor și fără o susținere temeinică în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată a intereselor statului, se impune ca Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de reprezentant al statului și RNP-Romsilva, în calitate de administrator, să aibă obligația analizării și dispunerii măsurilor legale ce se impun pentru repararea prejudiciilor produse.

- *Ministerul Ministerul Apelor și Pădurilor, împreună cu RNP-Romsilva, să facă demersuri pentru clarificarea la nivel legislativ a aspectelor care țin de actul de retrocedare/neretrocedare a terenurilor*

forestiere ce au constituit active ale unor societăți comerciale și a situației proprietăților forestiere trecute la stat în perioada 1944-1946, ca urmare a unor legi dispuse de armistițiul după cel de-al Doilea Război Mondial.

Abstract. Interview. Prof. Dr. Ioan Sabău Pop: „I know, in general, but also in detail, everything that has happened related to fraudulent restitutions throughout Romania”.

Prof. Dr. Mihai-Dorin Drecin: „Land restitution after 1989 was necessary, insofar as they complied with the Romanian interwar legislation”.

Bucovina Forestieră journal continues to present, through the voice of some personalities who know the reality of Romania's forests, moments of reference from their recent past, a prerequisite for working on better future of forests. Because it is part of our recent history, this issue will address the restitution subject - especially those carried out in the national forestry fund - which reality must be brought to light. The views belong to some personalities involved in the presentation of historical truth, especially in Transylvania, the place which, unfortunately, suffered the most due to restitutions process: the lawyer Ioan Sabau Pop and the historian Mihai-Dorin Drecin. Mr. Ioan Sabau Pop is Professor, Doctor in Law and Representative of Romania at the International Court of Commercial Arbitration. Mr. Mihai-Dorin Drecin is also a Professor, specialist in the modern history of Romania. Corresponding member of the Academy of Romanian Scientists, historian Mihai Drecin is like Mr. Ioan Sabău Pop, a Transylvanian personality who strives to stop the abuses and injustice caused by illegal restitutions.